

Nr 364.

Av herr **Moberger**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 245, angående höjda stipendier för elever vid folkskoleseminarier.

I proposition nr 245 till innevarande års riksdag föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att för beredande av höjda stipendier under år 1921 åt elever vid folkskoleseminarierna anvisa på extra stat för nämnda år ett förslagsanslag, högst 125,000 kronor.

Under punkt 188 i bilagan åttonde huvudtiteln i årets statsverksproposition äskas för år 1921 stipendier för elever vid folkskoleseminarier ett oförändrat ordinarie reservationsanslag av kronor 179,025: —. Därjämte äskas under punkt 192 ett belopp av 38,000 kronor till stipendier åt elever vid studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier. Dessa anslag beräknas räcka till ett stipendium för året av i medeltal 128 kronor åt varje behövande elev.

Skolöverstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1919, med hänsyn till den rådande dyrtiden och svårigheten att få tillräckligt antal inträdesökande till seminarierna, hemställt om en väsentlig höjning av stipendiebeloppen. Departementschefen erkänner, att vad överstyrelsen anfört, »är utan tvivel värt beaktande». Överstyrelsen hemställde, att stipendierna måtte för år 1921 höjas till i medeltal 300 kronor för varje behövande elev, och att denna höjning måtte få inträda redan med höstterminen 1920 och erforderligt anslag härför uppföras på 1921 års stat och på tilläggsstat för år 1920. Departementschefen avböjer dock att begära något anslag för ändamålet på 1920 års tilläggsstat. Såsom motiv härför anföres endast följande: »Denna hemställan anser jag mig icke böra biträda».

Det belopp, departementschefen begär på extra stat för 1921, skulle tillsammans med det ordinarie anslaget räcka till ett stipendiebelopp av i medeltal 200 kronor pr elev. Skolöverstyrelsen hemställer såsom nämnt i

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 4 saml. 122 häft. (Nr 364—366.)

sin ovanberörda skrivelse av den 30 augusti 1919 om ett stipendiebelopp av i medeltal 300 kronor för varje behövande elev. Departementschefen har således endast delvis tillmötesgått skolöverstyrelsens framställning. Den inknappning av det begärda anslaget, som gjorts, synes mig betänklig. Överstyrelsens skrivelse, som utförligt refereras i propositionen, innehåller enligt min mening så vägande skäl för den höjning av stipendiebeloppen överstyrelsen påkallar, att det ej bör ifrågakomma, att riksdagen ej skulle tillmötesgå framställningen. Visserligen äro statsfinanserna f. n. i hög grad tryckta, men de ekonomiska betänkligheterna synas dock böra få vika inför nödvändigheten att anskaffa tillräckligt med dugliga lärare på folkskolans område. Överstyrelsen har enligt mitt förmenande tydligt uppvisat det trängande behovet av det begärda stipendiebeloppet, för att seminarieklasserna på ett tillfredsställande sätt skola kunna rekryteras. Vad gagnar det, att riksdagen anslår millioner kronor till nya seminariebyggnader, om seminariernas hela kapacitet att utexaminera lärare ej tages i anspråk eller i varje fall anspråken på de inträdessökande på grund av det otillräckliga urvalet måste sättas så lågt, att lärarenivån ej kan hållas uppe på avsett sätt?

Överstyrelsen uppvisar, att, med hänsyn till stipendier, seminarieelever äro sämre ställda än elever vid folkhögskolor och lantmannaskolor samt vid post- och trafikelevkurser. Och dock utbildas seminariernas elever för tillgodoseende av ett ytterst viktigt statsändamål. Att här över hövan spara synes mig därför vara en mycket missriktad sparsamhet. Vad som rimligen kan göras för att få seminarierna fullbesatta med kompetenta elever, bör snarast göras. Att gå under vad överstyrelsen föreslagit, synes mig ej rådligt. Den rådande lärarebristen är nämligen redan rent förfärande stor. Skola stipendierna ha någon effekt såsom medel att tillföra seminarierna elever, måste med nuvarande penningvärde 300 kronor i årsbelopp anses såsom minimum.

För att de förhöjda stipendierna må kunna utgå redan med höstterminen 1920 och således verka även vid årets intagning av nya elever, synes det av överstyrelsen begärda anslaget på 1920 års tilläggsstat böra utgå.

Enligt propositionen skulle ett tillmötesgående av skolöverstyrelsens förslag kräva för år 1921 ett belopp av 290,000 kronor och för år 1920 136,000 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte dels för beredande av höjda stipendier under år 1921 åt elever vid folkskolesemina-

rierna anvisa på extra stat för nämnda år ett förslags-
anslag, högst 290,000 kronor,
dels för samma ändamål på tilläggsstaten för år
1920 anvisa ett förslagsanslag, högst 136,000 kronor.

Stockholm den 24 mars 1920.

E. Moberger.
